

DOKUMENTY

Pápežská rada pre pastoráciu v zdravotníctve

I'Ancora nell'Unità di Salute

N. 3, Roč. 28

Vydanie je venované slávnosti beatifikácie Božieho služobníka Luigiho Novareseho (1914 – 1984) - talianskeho kňaza a veľkého apoštola chorých - ktorá sa konala 11. mája t.r. v Ríme, v Bazilike sv. Pavla za hradbami. Jeho sviatok sa bude sláviť 20. júla, v deň keď sa narodil pre nebo. Bl. Luigi Novarese zasvätil celý svoj život práci s chorými a na tento účel založil dielo *Tichí pracovníci kríža (Silenziosi Operai della Croce)* a *Centrum dobrovoľníkov utrpenia (Centro Volontari della Sofferenza)*.

Bl. Luigi Novarese, tento významný kňaz 20. stor., bol veľkým priekopníkom pastorácie chorých. Na jeho beatifikácii sa zišlo asi šesťtisíc veriacich, a to nielen z Talianska, ale aj z Austrálie, Kolumbie, Konga, Kamerunu, Izraela, Poľska, Českej republiky, Maďarska, Rakúska a Švajčiarska. Boli to predovšetkým členovia združení, ktoré založil a ktoré dodnes vydávajú svedectvo a rozvíjajú spiritualitu týkajúcu sa témy bolesti, témy, ktorá je dnes najviac odsúvaná zo života, a to hlavne cez médiá. Medzinárodná účasť veriacich a duchovenstva bola svedectvom toho, že charizma zakladateľa sa rozšírila do sveta medzi chorými, postihnutými, kňazmi, zasvätenými, lekármi i opatrovateľmi.

Samotný obrad beatifikácie, ktorému predsedal vaticánsky štátny sekretár kard. Tarcisio Bertone, sa odohral 11. mája. Kardinál Bertone vo svojej homílii poukázal na najdôležitejšie etapy učenia a diela blahoslaveného, ktoré sa mohlo uskutočniť aj vďaka podpore sestry Elviry Myriam Psorulla: „Neustále povzbudzovanie chorých, aby boli aktívnymi v diele evanjelizácie“.

Na beatifikačnej omši koncelebrovalo s kard. Bertonom tristo členov kléru, medzi nimi 13 kardinálov, jeruzalemský patriarcha, a asi tridsať biskupov a desiatky kňazov. Na beatifikácii nechýbali ani rodáci z Casale Monferrato, rodinní príslušníci Novareseho, ako aj starostovia, predstavitelia občianskeho života, zástupcovia univerzitnej obce z Kolégia *Capranico*, kde Novarese býval počas štúdií. Maestro Sandro Frola zložil na česť nového blahoslaveného nový hymnus pod názvom: „Utrpenie, kríž ktorý zachraňuje“.

Pri príležitosti beatifikácie sa konali počas štyroch dní viaceré liturgické slávenia: 10. mája bola sv. omša v Sanktuáriu Santa Maria del Suffragio, kde sa nachádza hrob Mons. Novareseho, ku ktorému nepretržite putovali zástupy pútnikov (predsedal kard. Paolo Romeo). Beatifikačnej omši predchádzala modlitebná vigília v Sacrofano (Rímska provincia); ďakovné sv. omše sa konali 12. mája v Sanktuáriu Santa Maria del Suffragio (predsedal kard. Agostino Vallini) a 13. mája v Bazilike sv. Petra (predsedal kard. Comastri). Vo svojich homíliách označili kardináli bl. Luigiho Novareseho za úžasného svedka evanjelia (Bertone) a za apoštola trpiacich, svedka spásnej hodnoty utrpenia (Vallini). Vyzvali tiež k tomu, aby veriaci žili naďalej charizmu Mons. Novareseho.

Poobede v deň beatifikácie sa pri Bazilike sv. Pavla za hradbami konala ďakovná slávnosť. V programe boli o.i. aj divadelné vystúpenia a svedectvá kňazov a chorých. Jedno z nich predniesol Paolo Marchiori z *Centra dobrovoľníkov utrpenia v Brescii*. „Ja, ako chorý človek, viem, že tým, že obetujem svoje utrpenie za spásu duší, vstupujem do Božieho plánu vykúpenia. Tak sa cítim užitočný. Svojím utrpením zachraňujem dušu brata. Je to pre mňa silná motivácia, ktorá ma privádza ku konaniu v bolesti. Tomu nás naučil blahoslavený Novarese. Tým, že darujem lásku skrze svoju bolesť, ako to robil Ježiš, môžem zachraňovať svet.“

Grazeilla Paderno bola zázračne uzdravená na príhovor Luigiho Novareseho. Na základe jej uzdravenia, ktoré je „z lekárskeho hľadiska nevysvetliteľné“, mohla Cirkev vyhlásiť Luigiho Novareseho za blahoslaveného. Grazeilla Paderno z Palestre (región Pavia), 66-ročná žena matka dvoch detí, sestra chorých v *Centre dobrovoľníkov utrpenia vo Vercelli*, potvrdila, že bola uzdravená v r. 2002 z ťažkej patologickej periartritídy (zápal tkanív okolo kĺbov), ktorá jej blokovala ľavé rameno a spôsobovala jej prudkú bolesť. Tím lekárov, ktorý prípad vyšetroval sa po preskúmaní výsledkov röntgenu a lekárskeho správ vyjadril jednoznačne: „Uzdravenie je vedecky nevysvetliteľné“.

Luigi Novarese sa narodil v Casale Monferrato 29. júla 1914, ako posledný z deviatich detí, v hlboko ve-riacej rodine. Už ako malý chlapec sa stal polosiroťou – zomrel mu otec. Ako deväťročný ťažko ochorel na tuberkulózu kostí, z ktorej sa po niekoľkých rokoch vyliečil – podľa lekárov – nevysvetliteľným spôsobom. Stalo sa to po intenzívnej modlitbe novén k Panne Márii Pomocnici kresťanov a k sv. Jánovi Boscovi. Práve počas tohto obdobia utrpenia v ňom dozrelo rozhodnutie zasvätiť svoj život chorým ako kňaz. V roku 1938 bol vysvätený za kňaza. Po štyroch rokoch bol povolán, aby pracoval na Štátnom sekretariáte, kde zostal do r. 1970. Od začiatku sa zasvätil misii slúžiť Pánovi v chorých a pre chorých. Na tento účel založil o.i. aj diela „Dobrovoľníci utrpenia“, „Tichí pracovníci kríža“ a „Bratia a sestry chorých“. Cieľom, charizmy všetkých týchto inštitúcií a celej jeho kňazskej služby bolo pomáhať chorým, aby sa predovšetkým stretli s trpiacim Pánom, a stali sa samaritánmi, aktívnymi apoštolmi evanjelia utrpenia pre chorých a spolu s ostatnými chorými.

Ako zdôraznil biskup z Frascati, Mons. Raffaello Martinelli, ktorý čítal jeho životopis, Luigi Novarese čerpal silu pre svoju činnosť z troch prameňov: 1) láska k Eucharistii; 2) stretnutie so vzkrieseným Kristom; 3) úcta k Panne Márii. Mons. Novarese zomrel 20. júla 1984 v Rocca Priora neďaleko Ríma. Proces beatifikácie a kanonizácie trval od 17. septembra 1989 do 17. decembra 2003.

27. februára 2004 bola dokumentácia diecéznej fázy procesu odovzdaná na Kongregáciu pre kauzy svätých. 17. septembra 2007 bolo ukončené diecézne vyšetrovanie predmetného zázraku. 27. marca 2010 boli uznané hrdinské čnosti ctihodného Mons. Novareseho.

13. januára 2011 vydala Lekárska komisia kladné vyjadrenie k zázraku. 19. decembra Benedikt XVI. vydal dekrét o uznaní zázraku. 28. mája 2012 Vatikánsky štátny sekretariát oznámil dátum beatifikácie.

Vydanie uvádza aj homílie viacerých kardinálov a biskupov, ktoré predniesli na pamiatku Luigiho Novareseho v rokoch 1984-1985.

Viac informácií o tomto svätcovi a o jeho charizme možno nájsť na stránke www.luiginovarese.it. -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 162/2013, Brusel, Belgicko

Aktuálne číslo periodika o dianí v Európskej únii sa v jednom z článkov venuje problematike nezamestnanosti, najmä nezamestnanosti mladých. Ako ukazujú výsledky prieskumu, tento problém v poslednom období značne vzrástol a stal sa jedným z najpálčivejších v Európe. Situácia však nie je vo všetkých krajinách EÚ rovnaká. Čo ju však do značnej miery sťažuje, je fakt, že vzhľadom na hospodársku krízu a nevyhnutné úsporné opatrenia sa práve verejný sektor stáva hlavným zdrojom nezamestnanosti. Mladých ľudí vo veku 25 – 35 rokov možno označiť za stratenú generáciu, ktorá má obrovský problém nájsť si vhodnú prácu a teda nemá možnosť budovať svoju kariéru. Pápež František v tejto náročnej situácii pripomína, že viac než ekonomickú silu práce je dôležité uvedomiť si jej humanizujúcu úlohu. Tu vychádza z ústredných tém sociálneho učenia Cirkvi. Toto učenie pripomína jedinečnosť práce ako ľudskej hodnoty, ktorá vytvára dôstojnosť a približuje ľuďom Boha ako Stvoriteľa. Pápež tiež pripomína dôležitú úlohu práce ako prameňa ľudskej dôstojnosti a nezamestnanosť označuje za príčinu straty dôstojnosti či sociálneho vylúčenia. V práci tiež vidí pápež šancu

pre kreativitu a zmenu. Vyzýva mladých, aby sa vzopreli v týchto ťažkých časoch a aby rozvíjali aktívnu nádej a angažovanosť. Takto sa radí k tým, ktorí sa zasadzujú za razantnejší otvorený boj s nezamestnanosťou v Európe.

Ďalšou nosnou témou periodika je problematika náboženskej slobody. Autor približuje nové smernice úradu *Európskej služby pre vonkajšiu činnosť*. Tie boli schválené 24. júna 2013. V poslednom období totiž narastá na význame oblasť náboženstva v medzinárodnom kontexte a problematika náboženskej slobody zohráva čoraz strategickejšiu úlohu. EÚ tak len nasledovala príklad USA, ktoré v roku 1998 zriadili Úrad splnomocnenca pre záležitosti medzinárodnej náboženskej slobody, rovnako aj v Kanade funguje od februára t.r. takáto kancelária. EÚ tak vytvorila nové smernice pre vzťahy s tretími štátmi. Neznamená to však, že tieto smernice slúžia na ochranu náboženskej slobody v rámci EÚ. Sú len prvým krokom na ceste uznania a dodržiavania náboženskej slobody vo svete. Aké ďalšie opatrenia sú dôležité a čo možno vyčítať schváleným smerniciam približuje spomínaný článok. -Ph-

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska**Hendikep a jeho vnímanie v Cirkvi***Documents Episcopat N. 5/2013*

Na podnet Svätého Otca Františka a tiež iniciatívy Diakonia 2013 sa májové číslo mesačníka Konferencie biskupov Francúzska venuje prežívaniu bratstva s núdznými, medzi ktorých zaiste patria aj mnohí ľudia s postihnutím. Text pripravila interdisciplinárna skupina pre teológiu a hendikep, ktorá vznikla v roku 2009, inšpirovaná kolokviom Združenia teológov pre štúdium morálky na tému „Odvážme sa hovoriť o hendikepe“. Katolícka univerzita v Lille zasa pracovala na projekte „Hendikep, závislosť a občianstvo“ a spolu s mestom Lille sa podieľala na príprave výstavby nového obytného komplexu, ktorý umožňuje spolužitie zdravých ľudí i ľudí s postihnutím a v ktorom sú dostupné všetky potrebné medicínsko-sociálne zariadenia (Medicínsky dom Jána XXIII.). Mesačník prináša

filozofické, teologické, kánonické i pastorálne texty týkajúce sa tejto oblasti, spojené s konkrétnymi príkladmi inovatívnych praktických postupov odpovedajúcich v duchu kresťanskej viery na potreby ľudí s postihnutím. Dr. B. Pollez predstavuje najskôr hendikep z etymologického a politického hľadiska, a tiež z pohľadu verejného zdravotníctva a francúzskej legislatívy. Nad zmyslom ľudskej krehkosti sa zamýšľa vo svojom filozofickom príspevku D. Doat. Teologické pohľady na hendikep a na závislosť ľudí s postihnutím prináša profesor morálnej teológie D. Foyer. A. Buissechaert zasa predstavuje predpisy kánonického práva súvisiace s touto témou. V poslednom príspevku informuje Ch. Bockaertová o aktivitách Cirkvi súvisiacich s ľuďmi s postihnutím. **-ms-**

Švajčiarska biskupská konferencia**Ako jednáme s médiami?***Príručka pre farnosti, cirkevné a rehoľné spoločenstvá a organizácie.*

Švajčiarska biskupská konferencia vydala pred časom dokument, ktorý má napomôcť osobám a inštitúciám činným v Cirkvi v kontakte s médiami. Úvodnú časť príručky tvorí prierez základnými typmi komunikačných prostriedkov. Nasleduje krátky návod ako pripraviť rozličné typy správ a ako pritom vyjadriť to, čo je podstatné a čo

zaujíma publikum a médiá. Jedna z kapitol sa tiež venuje novodobému fenoménu – internetu. Nechýbajú ani informácie o tom, čomu sa pri príprave správ vyhnúť, čo nie je podstatné a čo neprináša žiadany efekt. Čitatelia tu nájdu i odporúčanie, ako sa dobre pripraviť na interview ale tiež, aké sú základné pravidlá krízovej komunikácie. **-lh-**

Konferencia biskupov Talianska (CEI)**Notiziario CEI***N. 1/2013*

Spravodajca Talianskej biskupskej konferencie (CEI) prináša *Posolstvo Komisie pre klérus a zasvätený život k 17. svetovému dňu zasväteného života* (2. februára), pod mottom *Svedkovia a ohlasovatelia viery*. Posolstvo je určené tým, ktorí sú povolani k osobitnému zasväteniu, a to v rôznych formách, či už ide o kontemplatívny alebo apoštolský spôsob života, život komunitný alebo pustovnícky, život v ráde či rehoľnom inštitúte, sekulárnom inštitúte alebo spoločenstve apoštolského života.

Biskupi v posolstve upriamujú pozornosť na novú evanjelizáciu. V tejto súvislosti uvádzajú, že misia zasvätených osôb je dôležitou podporou a nenahraditeľným prínosom pre evanjelizáciu. Biskupi zároveň povzbudzujú zasvätené osoby, aby boli pravými učeníkmi Krista, verní svojim charizmám, aby svojím životom a službou bližným svedčili o viere a ohlasovali ju.

Spravodajca publikuje aj záverečnú správu zo zasadania Stálej rady CEI (Rím, 28.-30. januára 2013). **-sg-**

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 29-32/2013

Letné vydania švajčiarskeho periodika prinášajú viacero zaujímavých tém. Jeden z článkov je zameraný na kňazský seminár St. Beat v Luzerne, mapuje situáciu od roku 1959 spojenú s viacerými zmenami vo vedení seminára, v metodike výučby a formácie a tiež informuje o aktuálnej situácii, kde diecéza reaguje na čoraz nižší počet študentov. To má za následok i sťahovanie sa do menších priestorov, čo je paradoxne len pár metrov od budovy pôvodného seminára spreď 125 rokov.

Tento rok uplynulo 20 rokov od úmrtia významného filozofa Hansa Jonasa. Problémy, ktorými sa zaoberal, ani jeho spôsoby riešenia nestrácajú na aktuálnosti ani teraz. Jeho základný princíp ľudskej zodpovednosti aplikoval na oblasti medicíny či biológie. Keď Jonas hovorí o „práve na dôstojnú smrť“, v žiadnom prípade pod tým nerozumie aktívnu pomoc lekára pri ukončení života u pacienta pri plnom vedomí. On pod tým rozumie možnosť zažiť vlastnú, bezprostredne sa blížiacu smrť. Zomierajúci má mať možnosť hľadieť smrti do očí, ktorá sa preňho stáva skutočnosťou a stretnúť sa s ňou, lebo smrť nie je potupou života, ale jeho súčasťou. Táto dôstojnosť nevyjadruje akýsi normatívny pojem, ale je svetským vyjadrením čohosi náboženského, čo v katolicizme nachádza svoje vyjadrenie v sviatosti pomazania chorých. Nevyrieši sa tým síce etický problém eutanázie. Sám Jonas vo svojom princípe zodpovednosti hovorí o výlučnej slobode rozhodnutia pacienta, či mu bude indikovaná predpísaná liečba, ktorá by umelo predlžovala život, hoci jej odmietnutie by mohlo viesť aj k smrti. Vyjadruje sa tiež k situácii, keď už pacient nie je pri plnom vedomí a keď sa nachádza v stave tzv. mozgovej smrti. Ďalšou oblasťou bioetiky, ktorej sa Jonas venoval je umelé oplodnenie. Podľa filozofa je to „slabé“ právo, ak jeho cieľom je uspokojenie jedného želania. Hoci želanie mať dieťa je legitímne a môžeme ho považovať za neodňateľné právo človeka, nesmie sa z neho robiť zvyk. Pri heterológnej inseminácii vychádza z toho, že takémuto dieťaťu sa odníma prirodzené právo poznať svoj pôvod. Aj náhradné materstvo odmieta, lebo tehotná žena má právo na kontrolu prebiehajúceho tehotenstva ako aj na dieťa. Jonas sa zvlášť zameriava na laboratórne techniky oplodnenia, kde vzniká veľké množstvo embryí. Odmieta ich zmrazovanie ako aj vyšetrovacie metódy,

ktorých cieľom je odstrániť defektné embryá. Autor článku zároveň analyzuje celkový Jonasov prístup v tejto oblasti, upozorňuje tiež na niektoré oblasti, v ktorých vidí filozofov laxný prístup. Na záver článku sú čitatelia oboznámení so základnými teóriami a problematikou bioetiky. Jonasova snaha o rozvoj etiky zodpovednosti je mnohokrát interpretovaná celkom nezávisle od náboženstva. No azda treba viac pozornosti venovať jeho teologickým dielam a vyjadreniam, že človek je stvorený na Boží obraz, že je Božím stvorením, no nepresahuje svojho Stvoriteľa.

Ďalší z príspevkov periodika si kladie otázku, či sa treba rozlúčiť s ľudovou zbožnosťou alebo či medzi minulosťou, keď bola v rozličných formách a pod vplyvom okolností pestovaná, možno nájsť kontinuitu so súčasnosťou.

Dva ďalšie príspevky sú tematicky zamerané na problematiku násilia voči ženám. Prvý z nich mapuje situáciu v Nigérii. Autor oboznamuje čitateľov s touto krajinou, poznačenou veľkou chudobou a hovorí o jej dôvodoch. Ďalej sa zameriava na situáciu tamojších dievčat. Sú veľmi zraniteľné. Ich svet je veľmi obmedzený na život v dedine a v jej okolí. Dievčatá sú tu už ako dvanásťročné ponúkané na vydaj starším mužom, ktorí majú už niekoľko ďalších manželiek. Polygamia je tu považovaná za znak bohatstva. Len ťažko sa dá vzoprieť zaužívaným zvykom. S týmto spôsobom života súvisia ďalšie vznikajúce problémy. Či už sú to rozličné ochorenia alebo na druhej strane veľký počet dievčat, ktoré pred núteným sobášom so starším mužom utekajú do miest, kde sú kvôli prežitiu nútené k prostitúcii, ktorú považujú za slobodnejší spôsob života. Veľa dobrého v týchto ťažkých podmienkach konajú rehoľné sestry. Ich postavenie je však veľmi náročné a často je ohrozený ich mladý život.

Ďalší príspevok informuje čitateľskú verejnosť o jar-nom 57. stretnutí Komisie za práva žien pri OSN, ktoré sa uskutočnilo v New Yorku. Témou konferencie bola eliminácia a prevencia pred násilím voči ženám a dievčatám. Na stretnutí sa zišli aj zástupkyne cirkvi a náboženstiev. Veľmi pozitívne možno hodnotiť spoločné záverečné vyhlásenie, kde sa tak konzervatívne moslimské a rímsko-katolícke, ako aj liberálne západné krajiny dohodli bojovať proti násiliu na ženách a dievčatách. -Ph-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová